

Introducció a la llengua espanyola

2015/2016

Codi: 100604

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i literatura espanyoles	FB	1	2
2501801 Estudis de Català i Espanyol	FB	1	2
2501802 Estudis d'Espanyol i de Clàssiques	FB	1	2
2501857 Estudis de Francès i Espanyol	FB	1	2
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	FB	1	2

Professor de contacte

Nom: Carlos Eliseo Sánchez Lancis

Correu electrònic: Carlos.Sanchez@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent

Cristina Buenafuentes de la Mata

Prerequisits

Esta asignatura requiere un dominio de expresión oral y escrita del español equiparable al que se obtiene al finalizar el bachillerato. Se considera, por tanto, imprescindible una correcta expresión oral y escrita del idioma.

Objectius

Esta asignatura se ha configurado como un curso introductorio, de tipo panorámico, que pueda servir al alumno de base teórica y de desarrollo práctico para su posterior especialización en otras asignaturas del Grado.

El objetivo de la asignatura es, pues, que el estudiante adquiriera una visión general de los diferentes enfoques que puede recibir el estudio de la lengua española, así como de sus distintos niveles de análisis.

Competències

Llengua i literatura espanyoles

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Dominar la llengua espanyola i utilitzar la terminologia pròpia i específica dels estudis literaris i lingüístics, i aplicar-ho a l'àmbit acadèmic i professional.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis d'Espanyol i de Clàssiques

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Dominar la llengua espanyola i utilitzar la terminologia pròpia i específica dels estudis literaris i lingüístics, i aplicar-ho a l'àmbit acadèmic i professional.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis de Francès i Espanyol

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Dominar la llengua espanyola i utilitzar la terminologia pròpia i específica dels estudis literaris i lingüístics, i aplicar-ho a l'àmbit acadèmic i professional.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Dominar la llengua espanyola i utilitzar la terminologia pròpia i específica dels estudis literaris i lingüístics, i aplicar-ho a l'àmbit acadèmic i professional.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Construir textos atenent a les diferents tipologies discursives.
2. Construir textos normativament correctes
3. Construir textos normativament correctes.

4. Construir un text escrit amb correcció gramatical i lèxica.
5. Construir un text oral amb correcció gramatical i lèxica.
6. Descriure l'estructura de la llengua espanyola.
7. Distingir els aspectes sistemàtics i normatius.
8. Explicar les normes ortogràfiques.
9. Interpretar i il·lustrar els principals conceptes lingüístics i literaris, i ser capaç d'utilitzar-los.
10. Interpretar i il·lustrar els principals conceptes lingüístics i literaris, i ser capaç d'utilitzar-los.
11. Reconèixer les varietats lingüístiques de l'espanyol.
12. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat.
13. Utilitzar correctament els diferents registres de l'espanyol.

Continguts

Tema 1. La lengua como sistema cognitivo y como producto histórico. La gramática: diferentes acepciones del término. Competencia y actuación. Gramaticalidad, aceptabilidad y corrección. Componentes de la gramática y delimitación de las fronteras entre ellos.

Tema 2. La lengua española. Sus orígenes como lengua románica. Principales etapas de evolución. Variación dialectal. La extensión del español. El español en las zonas bilingües. El español como L2. Variación diastrática y diafásica. Competencia gramatical y competencia pragmática. El criterio de adecuación.

Tema 3. Fonética y fonología del español. Conceptos básicos. La descripción articulatoria de los sonidos del habla. La transcripción fonética.

Tema 4. Morfología del español. Conceptos básicos. La estructura de la palabra en español. La organización del caudal léxico del español.

Tema 5. Sintaxis del español. Conceptos básicos. La estructura de la oración. Categorías, funciones sintácticas y funciones semánticas. Relaciones sintácticas básicas.

Tema 6. Variación y norma. Norma oral y escrita. La norma culta del español. Algunos de los problemas normativos del español.

Metodologia

El aprendizaje de esta asignatura por parte del alumno se distribuye de la manera siguiente:

- Actividades dirigidas (35%). Estas actividades se dividen en clases magistrales y en prácticas y seminarios dirigidos por el profesor, en que se combinará la explicación teórica con la discusión de todo tipo de textos.
- Actividades supervisadas (10%). Se trata de tutorías programadas por el profesor, dedicadas a la corrección y comentario de problemas en los diferentes niveles de análisis lingüístico.
- Actividades autónomas (50%). Estas actividades incluyen tanto el tiempo dedicado al estudio personal como a la realización de reseñas, trabajos y comentarios analíticos, así como a la preparación de presentaciones orales.
- Actividades de Evaluación (5%). La evaluación de la asignatura se llevará a cabo mediante presentaciones orales y pruebas escritas.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Clases teórico-prácticas	60	2,4	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Tutorías programadas	15	0,6	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Estudio, preparación de pruebas y trabajos	75	3	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13

Avaluació

El profesor evaluará esta asignatura de manera continuada mediante la elaboración de dos pruebas sobre aspectos teóricos y prácticos de la asignatura, la asistencia y participación en clase (resolución de ejercicios en el aula, traer las prácticas hechas, etc.) y la realización de una prueba escrita al final del periodo docente.

La evaluación se distribuirá del siguiente modo:

- (1) Realización de las dos pruebas 40% (20% + 20%)
- (2) Asistencia y participación en clase 10%
- (3) Prueba escrita final de evaluación 50%

Para superar la asignatura, se deberán realizar **todas** las pruebas. La nota mínima que se requerirá para aprobar cada una de las pruebas y considerarla en el promedio deberá ser igual o superior a 4 puntos. Sin embargo, la nota final, una vez sumadas todas las notas y aplicados los porcentajes arriba indicados, deberá ser igual o superior a 5. Finalmente, para obtener el 10% de asistencia y participación, se deberá asistir al 100% de las clases y realizar todas las actividades demandadas por el profesor.

Si bien es responsabilidad del alumno llevar al día la asignatura, el profesor indicará con la suficiente antelación (aproximadamente dos semanas antes) la fecha de cada una de las pruebas.

Se obtendrá la calificación de "No evaluable" cuando un estudiante haya presentado sólo un 30% de las evidencias de evaluación. La elaboración de más del 30% de las pruebas supondrá, pues, la voluntad del estudiante de ser evaluado en la asignatura y, por tanto, su presentación a la evaluación.

Se podrá optar a la reevaluación sólo en el caso de que el alumno haya suspendido o haya obtenido un "No presentado" en aquellas pruebas que en su conjunto no comporten más de un 50% del total de la nota final de la asignatura.

Las faltas de ortografía, expresión, léxico y sintaxis tendrán una penalización de 0,2 cada una, sin límite, sobre la nota final en las actividades y en las pruebas. Las faltas repetidas también descuentan.

Las actividades deberán ser entregadas al profesor presencialmente, en papel y en formato electrónico. No se aceptarán las actividades enviadas sólo por correo electrónico ni a través del Campus virtual.

Obviamente todas las actividades, trabajos, etc., deben ser originales y no está permitida la copia total o parcial de materiales ya publicados en cualquier soporte. En caso de presentar material no original sin indicar su origen, la calificación de la actividad o trabajo será automáticamente de suspenso (0).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Actividad 1	20%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13
Actividad 2	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13

Participación en clase	10%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Prueba escrita final	50%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13

Bibliografia

Alcoba, S. (coord.) (1999): *La oralización*. Barcelona: Ariel.

Aleza, M. (coord.) (2010): *Normas y usos correctos del español actual*. Valencia: Tirant lo Blanch.

Alvar, Manuel (dir.) (2001): *Introducción a la lingüística española*. Barcelona: Ariel.

Bernárdez, Enrique (1999): *¿Qué son las lenguas?* Madrid: Alianza Editorial [Cap. 2: "De lenguas, dialectos, idiomas, hablas, jergas", pp. 33-59; Cap. 8: "¿Por qué cambian las lenguas?", pp. 207-227].

Blecua, José Manuel (1982): *Qué es hablar*. Barcelona: Salvat.

De Miguel, E. (ed.): *Panorama de la lexicología*. Barcelona: Ariel.

Demonte Barreto, Violeta (2003): "Lengua estándar, norma y normas en la difusión actual de la lengua española", *Circunstancia: revista de ciencias sociales del Instituto Universitario de Investigación Ortega y Gasset*, 1. [Disponible en: http://www.ortegaygasset.edu/contenidos.asp?id_d=394].

Di Tullio, Á. (2005): *Manual de Gramática del español*. Buenos Aires: La isla de la luna.

Escandell, M^a. V. (1996): *Introducción a la pragmática*. Barcelona: Ariel.

Fromkin, Victoria et al. (2003): *An Introduction to Language*. 7th ed. Boston: Heinle. [Cap. 1: "What is Language?" pp. 3-29].

García Mouton, Pilar (1994): *Lenguas y dialectos de España*. Madrid: Arco Libros.

Hualde, José Ignacio et al. (2010): *Introducción a la lingüística hispánica*. 2ª edición, corregida y aumentada. Cambridge: Cambridge University Press.

Lakoff, George y Mark Johnson (1980): *Metáforas de la vida cotidiana*, Barcelona: Ediciones Cátedra, colección Teorema, 1986. ["Los conceptos mediante los que vivimos" (cap.1), "La sistematicidad de los conceptos metafóricos" (cap. 2) y "sistematicidad metafórica. Destacar y ocultar", pp. 39-49.]

López Morales, Humberto (2007): "El futuro del español", en *Enciclopedia del español en el mundo. Anuario del Instituto Cervantes 2006-2007*. Madrid: Instituto Cervantes, pp. 476-491. Disponible en

Moreno Cabrera, Juan Carlos (2000): *La dignidad e igualdad de las lenguas. Crítica de la discriminación lingüística*. Madrid: Alianza Editorial.

Moreno Cabrera, Juan Carlos (2010): *Spanish is different. Introducción al español como lengua extranjera*. Madrid: Editorial Castalia.

Moreno Fernández, Francisco (2004): "El modelo de la lengua y la variación lingüística", en Juan Sánchez Lobato e Isabel Santos Gargallo (eds.): *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como L2/LE*. Madrid: SGEL, pp. 737-752.

Moreno Fernández, Francisco (2009): *La lengua española en su geografía*. Madrid: Arco/Libros.

Palacios, Azucena (coord.) 2008: *El español en América*. Barcelona: Ariel.

Pons, L. (2010): *La lengua de ayer. Manual práctico de Historia del Español*. Madrid: Arco/Libros.

Quilis, Antonio (2002): *La lengua española en el mundo*. Valladolid: Universidad de Valladolid.

Real Academia Española y ASALE (2009): *Nueva gramática de la lengua española. Morfología y sintaxis*. 2 vols. Madrid: Espasa.

Real Academia Española (2010): *Nueva gramática de la lengua española. MANUAL*. Madrid: Espasa.

Real Academia Española y ASALE (2011): *Nueva gramática de la lengua española. Fonética y fonología*. Madrid: Espasa.

Real Academia Española (2014): *Diccionario de la lengua española*. 23ª ed. Madrid: Espasa.

Se facilitará una bibliografía más específica para cada uno de los temas de la asignatura.

ENLACES DE INTERNET

Real Academia Española <http://www.rae.es/>

DRAE <http://www.rae.es/recursos/diccionarios/drae>

Ortografía de la RAE <http://www.rae.es/recursos/ortografia/ortografia-2010>

Instituto Cervantes <http://www.cervantes.es/>

Portal de lengua del Instituto Cervantes <http://cvc.cervantes.es/lengua/>

Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes <http://www.cervantesvirtual.com/>

Recursos sobre lengua española en Internet:

http://liceu.uab.es/~joaquim/applied_linguistics/new_technologies/LengEsp_Materiales_W

http://liceu.uab.es/~joaquim/applied_linguistics/new_technologies/LengEsp_Web.html

<http://blogs.uab.cat/bhfilologia/enllacos/filologia-espanyola/>